

Pojetí politiky v realistické tradici teorie mezinárodních vztahů.

Juraj Laššuth

Abstrakt:

Tématem dizertační práce je rekonstrukce pojetí politiky v kontextu tradice (klasického) realismu, primárně v textech Hanse Morgenthaua, v rámci teorie mezinárodních vztahů. Děje se tak ve čtyřech krocích – čtyřech kapitolách. Obsahem první kapitoly je vztah antropologických (morálních) východisek politického myšlení Hanse Morgenthaua k politickému jednání: jsou identifikovány čtyři obrazy vztahu antropologie a hodnocení politického jednání (obraz „emancipace“, „radostné politiky“, „katechón“ a „kruhů a antinomií“) přičemž právě poslední obraz je spojen s myšlením Hanse Morgenthaua. Morgenthau, navazující na tradici myšlení začínající listy apoštola Pavla, považuje zlo (určené touhou po moci) za inherentně přítomné, neoddělitelné od každého jednání člověka ve světě. Právě politická sféra, definována podle Morgenthauova „druhého principu realismu“ zájmem definovaným odkazem na moc, je oblastí, kde se mravně ambivalentní moc projevuje v nejčistší podobě a představuje samotný cíl i logiku jednání. Druhá kapitola, na podkladě interpretace projektu a smyslu weberovské sociální politické vědy, rekonstruuje Morgenthauovo pojetí politické vědy, její smyslu, étosu, vztahu s objektem svého zkoumání, dilemata, se kterými se vyrovnává. Třetí kapitola představuje pokus o uchopení politické sféry pomocí pojmu krize: Společenský svět je prostorem, kde se zjevují krize. Ty způsobují strach, mobilizaci a požadavku rychlého a účinného jednání. Krizovost není objektivní, je předmětem přesvědčování a řečových aktů – politizace. Tento proces je charakterizován konfliktem – jestli se skutečně jedná o krizi a jak na ní reagovat. Politická sféra je prázdná sféra mezi „plnými“ definována mocou, jejím určením je řešení kriz, na co potřebuje procedury, nástroje a legitimitu. V poslední kapitole je pojednán vztah vnitřní demokratické pluralitní politiky a zahraničních vztahů. Realismus je obecně považován za školu s tendencí oddělovat vnitřní a zahraniční politiku. Naproti tomuto stereotypu se budu snažit ukázat, že významní proponenti realismu např. Hans Morgenthau považují politický konflikt o určení národního zájmu nikoliv za překážku racionální zahraniční politiky, ale její podmínku – a to v kontextu obnovení republikánského pluralizmu.

Čtyři kapitoly vytvářejí do značné míry uzavřenou celku – pojí je ambice vysvětlit klasický realismus jako navázání na weberovskou sociologii a její ambici uchovat uprostřed moderní společnosti, která se stále víc podobá stroji (nebo organismu) prostor pro lidskou svobodu, volby mezi objekty posledního zaujetí, a vytváření společného světa na základě této volby, odkazujíc se na pluralitu hodnot a jejich konfliktu.

Klíčové pojmy:

teorie politiky, smysl vědy, klasický realismus, tragedie, politická etika